

Innspill til kultur- og utdanningsutvalget i forbindelse med behandling av Oslo kommunes budsjett for 2024

Norske Billedkunstnere (NBK) takker for muligheten til å komme med innspill til Oslo kommunes budsjett for 2024.

NBK er fagorganisasjonen for profesjonelle billedkunstnere i Norge, og har historiske røtter fra 1882 – da Høstutstillingen åpnet dørene for første gang. NBK har som formål å ivareta billedkunstnerens faglige, ideelle, økonomiske og sosiale rettigheter og interesser. Fordelt på 20 grunnorganisasjoner representerer NBK over 3 200 kunstnere fra det visuelle feltet. NBK er arrangør av Høstutstillingen, utgir fagbladet Billedkunst og innstiller til statlige og andre stipend- og støtteordninger for billedkunstnere. 90 prosent av NBKs medlemmer har organisert sin virksomhet i enkeltpersonsforetak.

Vilkår for fri kunst

Kunsten skal kunne utøves på bakgrunn av talent og vilje, fremfor sosial og økonomisk bakgrunn. Derfor er forutsigbar økonomi og gode rammevilkår en forutsetning for mangfoldig rekruttering til kunstneryrket. Gode rammevilkår vil profesjonalisere feltet, og bidra til å utvikle kunstnerskap som kan hevde seg internasjonalt.

Sammenhengen mellom infrastruktur og ytringsfrihet er svært viktig for det visuelle feltet. Solid kunstnerisk infrastruktur bør derfor være et satsingsområde. Å styrke og ivareta den fysiske infrastrukturen for det visuelle kunstfeltet, betyr helt konkret å tilrettelegge for tilstrekkelige arbeidsplasser som atelier, verksteder og visningssteder. Å styrke infrastrukturen gir rom til utvikling av fri og uavhengig kunst, og skape merverdi for befolkningen. Det er god byutvikling. En velfungerende infrastruktur med universell utforming vil også gjøre kunst og kultur tilgjengelig for alle Oslos borgere.

Situasjonen i Oslo er prekær

Som representant for 3 200 profesjonelle billedkunstnere fordelt på 20 grunnorganisasjoner, er NBK Norges største kunstnerorganisasjon. Seks av NBKs grunnorganisasjoner har visningssteder i Oslo, og over en tredjedel av NBKs medlemmer bor og arbeider i Oslo.

Forutsigbarhet – økonomisk og i fysiske arbeidsforhold – er helt essensielt for det langsomme arbeidet kunsten er. Som hovedstad har Oslo et særlig ansvar for å tilrettelegge for et kunstfelt i bevegelse. Her bor en stor andel av kunstnerbefolkningen, og her er ateliersituasjonen prekær. Antall offentlig subsidierte atelierer minsker, og tilskuddene fra kommunen følger ikke prisveksten.

Fra nyttår utgår leieavtalen 156 kunstnere i Oslo har med kommunen, og de må dermed finne andre steder å jobbe enn i de midlertidige arbeidslokalene sine i Myntgata og Ila Pensjonat. De

forespeilede nye atelierlokale nær Vestre Gravlund og på den gamle Veterinærhøyskolen, holder ikke til å huse kunstnerne som vil være uten arbeidslokaler fra utgangen av året.

I kommunens budsjett koster Ila 5,6 millioner i året. Pengene går fra Kulturetaten direkte til Oslobygg, dermed betaler kommunen seg selv med kulturmidler. Ila kunne aldri blitt leid ut til markedspris, som er det Oslobygg krever. Uten en søknad om bruksendring av bygget, vil det bli stående tomt etter at kunstnerne flytter ut.

Investeringer i lokal infrastruktur er treffsikre tiltak

NBK støtter vår grunnorganisasjon Billedkunstnerne i Oslos (BO) forslag om at bygget kan huse både atelierer og private aktører, som et samarbeid mellom kommune, selvstendig næringsdrivende kunstnere og privat næringsliv. Investeringer i lokal infrastruktur vil både fungere på kort sikt, og være treffsikre tiltak for å sikre produksjonsforhold og utstillingsvirksomhet i en bred geografisk utstrekning for fremtidige generasjoner.

I forhold til innbyggertall kan Oslo skilte med et overraskende høyt antall internasjonalt anerkjente kunstnere, båret frem av gallerier og institusjoner av høy kvalitet. Dette er et gode for Oslos innbyggere og skaper karrieremuligheter for nye generasjoner av kunstnere og kulturarbeidere. Denne heldige dynamikken trues av økende inflasjon og en byutvikling som presser kunsten ut av Oslo. Dette er ikke nytt. Men nå er det prekært – det kuttes i utstillinger, offentlig subsidierte atelierer forsvinner og tilskuddene fra Oslo kommune spises opp av prisveksten.

Vennlig hilsen

Geir Egil Bergjord
Styreleder Norske Billedkunstnere